

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה נח.

איקלע רב הונא זריה דר"נ למחוזא. לאחר זמן אחר שחזר בו שהחזירו אביי ע"י תשובות שהשיב לו כדאמרין לקמן אקפן נחמני שמענתא ומתני' ומחוזא הוא מקומו של רבא: **טרוק גלי.** סגור הדלת שמתירא מרב הונא שלא יקפחנו בהלכות על דברי מחלוקתם: **על רב הונא לגביה ובעי מיניה כי האי גוונא** (א) שיכשך עובד כוכבים זיינו של ישראל שלא זכוונת ניסוך לעבודת כוכבים מאי: **א"ל אסור אף בהנאה.** שחזר בו: **והאמר הוא דאמר כו'. דקא שרית לזבוגי לעובדי כוכבים: דמי דההוא חמרא.** דהוא בדולגא מי אמרינן מודיענא ציה דזכרין להולין דמיו לים המלח ודמי שאל היין שזכצית מותר. ומשום כיסופא קאמר הכי אלל איהו כוליה **שרי: כי אחאי לפומבדיתא.** האי מעשה היה מקמי הך דאיקלע רב הונא למחוזא: **אקפן נחמני.** הקיפני אביי בשמועות של אמוראים ובמשניות לחלוק עלי ולאסור כל יין החצית: **והוא עובדא צטבריא ואסר ר' יוחנן.** ה"ג **אמרי ליה לפי שאינן בני תורה.** ה"ה דאסר שמחאל וכי יוחנן לבני טבריא והרדעי לאו משום דאסור אלל אחמורי אחמירו עלייהו לפי שאינן בני תורה: **ואמר לי.** אביי טבריא והרדעי כו' חממי: **אגרדמיס.** אדם הממונה לשמור המדות בזמנות המלך שלא יסקרו בהם וטועם היין ונעשה סקור צניהם. אגרדמיס גרסינן צמ"ס. בתורת ההיט' אמרינן איפת דקד והין דקד יהיה לכס"ה מנה לך אגרדמיס על ככה: **שקדח צמייקת.** שקדח את מגופת החצית צמייקת והעלה את היין דרך המייקת והוא קנה חלול המוילא ומעלה היין עד פיו וטועמו: **או טעעם מן הכוס והחזירו.** עובד כוכבים חצית: **מאי לאו בהנאה.** ואע"ג דשאל בזכוונת ניסוך הוה האי מגע. ולא יתכן לומר והחזירו ישראל חצית ומיהו תיובתיה האי דקאסר ליה לכולה חצית משום האי דאיערב ציה דא"כ אמאי הוה תיובתא לימא ליה אגא דאמרי כרשב"ג דאמר לקמן (ע"ג). ימכר כולו חוץ מדמי יין נסך שבו דקיימא לן [גס] הלכתא כוותיה: **ולאיני ימכר.** כי היכי דקתני סיפא: **הרס.** משוגע ובעל מריבות וממרה לעשות שלא בזכוונה: **ימכר.** דהואיל דקצר של שמן היה ליכא למיגור שמה נתכוין לנסך אלל קדח צמייקת דידע דיין הוא חיישינן שמה ניסך לעבודת כוכבים:

מיימר

המשוכשכת ואפילו החזירו ישראל נמי אסור לכך פירש ר"י שריה רבא לזבוגי לעובדי כוכבים אפי' ליין המשוכשך משום דשכשוך גרוע הוא שלא נתכוון לשכשך לניסוך אלל לשאול אם יש שם יין וכיון שנתערב נתבטל שם לגמרי והא דאסר רשב"ג צפקת צתרא [קמן ע"ג]. לכל הפחות דמי היין היינו דוקא בטמא יינם דחמרי טפי ואינו נתבטל בתערובתו אלל כאלו זה המשוכשך אין בו כוונת ניסוך ואיפלוג עליה רב הונא זר חנינא ורב הונא זר ר"נ ואסרי דמדמו ליה להאי יין נסך המשוכשך לפלוגתא (א) דרשב"ג ורבנן (א) דאגרדמיס דאיתותב רבא מינה וה"ג בספריים ישנים וה"ג א"ל אסור אף בהנאה. שחזר בו: והאמר הוא דאמר כו'. דקא שרית לזבוגי לעובדי כוכבים: דמי דההוא חמרא. דהוא בדולגא מי אמרינן מודיענא ציה דזכרין להולין דמיו לים המלח ודמי שאל היין שזכצית מותר. ומשום כיסופא קאמר הכי אלל איהו כוליה שרי: כי אחאי לפומבדיתא. האי מעשה היה מקמי הך דאיקלע רב הונא למחוזא: אקפן נחמני. הקיפני אביי בשמועות של אמוראים ובמשניות לחלוק עלי ולאסור כל יין החצית: והוא עובדא צטבריא ואסר ר' יוחנן. ה"ג אמרי ליה לפי שאינן בני תורה. ה"ה דאסר שמחאל וכי יוחנן לבני טבריא והרדעי לאו משום דאסור אלל אחמורי אחמירו עלייהו לפי שאינן בני תורה: ואמר לי. אביי טבריא והרדעי כו' חממי: אגרדמיס. אדם הממונה לשמור המדות בזמנות המלך שלא יסקרו בהם וטועם היין ונעשה סקור צניהם. אגרדמיס גרסינן צמ"ס. בתורת ההיט' אמרינן איפת דקד והין דקד יהיה לכס"ה מנה לך אגרדמיס על ככה: שקדח צמייקת. שקדח את מגופת החצית צמייקת והעלה את היין דרך המייקת והוא קנה חלול המוילא ומעלה היין עד פיו וטועמו: או טעעם מן הכוס והחזירו. עובד כוכבים חצית: מאי לאו בהנאה. ואע"ג דשאל בזכוונת ניסוך הוה האי מגע. ולא יתכן לומר והחזירו ישראל חצית ומיהו תיובתיה האי דקאסר ליה לכולה חצית משום האי דאיערב ציה דא"כ אמאי הוה תיובתא לימא ליה אגא דאמרי כרשב"ג דאמר לקמן (ע"ג). ימכר כולו חוץ מדמי יין נסך שבו דקיימא לן [גס] הלכתא כוותיה: ולאיני ימכר. כי היכי דקתני סיפא: הרס. משוגע ובעל מריבות וממרה לעשות שלא בזכוונה: ימכר. דהואיל דקצר של שמן היה ליכא למיגור שמה נתכוין לנסך אלל קדח צמייקת דידע דיין הוא חיישינן שמה ניסך לעבודת כוכבים:

מיימר
המשוכשכת ואפילו החזירו ישראל נמי אסור לכך פירש ר"י שריה רבא לזבוגי לעובדי כוכבים אפי' ליין המשוכשך משום דשכשוך גרוע הוא שלא נתכוון לשכשך לניסוך אלל לשאול אם יש שם יין וכיון שנתערב נתבטל שם לגמרי והא דאסר רשב"ג צפקת צתרא [קמן ע"ג]. לכל הפחות דמי היין היינו דוקא בטמא יינם דחמרי טפי ואינו נתבטל בתערובתו אלל כאלו זה המשוכשך אין בו כוונת ניסוך ואיפלוג עליה רב הונא זר חנינא ורב הונא זר ר"נ ואסרי דמדמו ליה להאי יין נסך המשוכשך לפלוגתא (א) דרשב"ג ורבנן (א) דאגרדמיס דאיתותב רבא מינה וה"ג בספריים ישנים וה"ג א"ל אסור אף בהנאה. שחזר בו: והאמר הוא דאמר כו'. דקא שרית לזבוגי לעובדי כוכבים: דמי דההוא חמרא. דהוא בדולגא מי אמרינן מודיענא ציה דזכרין להולין דמיו לים המלח ודמי שאל היין שזכצית מותר. ומשום כיסופא קאמר הכי אלל איהו כוליה שרי: כי אחאי לפומבדיתא. האי מעשה היה מקמי הך דאיקלע רב הונא למחוזא: אקפן נחמני. הקיפני אביי בשמועות של אמוראים ובמשניות לחלוק עלי ולאסור כל יין החצית: והוא עובדא צטבריא ואסר ר' יוחנן. ה"ג אמרי ליה לפי שאינן בני תורה. ה"ה דאסר שמחאל וכי יוחנן לבני טבריא והרדעי לאו משום דאסור אלל אחמורי אחמירו עלייהו לפי שאינן בני תורה: ואמר לי. אביי טבריא והרדעי כו' חממי: אגרדמיס. אדם הממונה לשמור המדות בזמנות המלך שלא יסקרו בהם וטועם היין ונעשה סקור צניהם. אגרדמיס גרסינן צמ"ס. בתורת ההיט' אמרינן איפת דקד והין דקד יהיה לכס"ה מנה לך אגרדמיס על ככה: שקדח צמייקת. שקדח את מגופת החצית צמייקת והעלה את היין דרך המייקת והוא קנה חלול המוילא ומעלה היין עד פיו וטועמו: או טעעם מן הכוס והחזירו. עובד כוכבים חצית: מאי לאו בהנאה. ואע"ג דשאל בזכוונת ניסוך הוה האי מגע. ולא יתכן לומר והחזירו ישראל חצית ומיהו תיובתיה האי דקאסר ליה לכולה חצית משום האי דאיערב ציה דא"כ אמאי הוה תיובתא לימא ליה אגא דאמרי כרשב"ג דאמר לקמן (ע"ג). ימכר כולו חוץ מדמי יין נסך שבו דקיימא לן [גס] הלכתא כוותיה: ולאיני ימכר. כי היכי דקתני סיפא: הרס. משוגע ובעל מריבות וממרה לעשות שלא בזכוונה: ימכר. דהואיל דקצר של שמן היה ליכא למיגור שמה נתכוין לנסך אלל קדח צמייקת דידע דיין הוא חיישינן שמה ניסך לעבודת כוכבים:

איקלע רב הונא בריה דר"נ למחוזא. פירוש האי עובדא הוה צתרא דהחזירו אביי ע"י תשובות שהשיב לו ולהכי קאמר כי אמרי (א) לזר מדמי דההוא חמרא והיינו לזכר דאהדריה אביי אלל הוה המיר הכל ומחמת כיסופא הוה דקאמר הכי וכן ודאי זכרין לפירש לפי גירסא זו דאי סלקא דעתך דאיהו נמי אסר דמי היין המשוכשך והמיר השאר א"כ מאי הוה פריך ליה אביי משמואל ור' יוחנן דאסרו והא אינהו לא אסרו אלל דמי היין המשוכשך דציצרא להו צפ' צתרא [קמן ע"ג]. כרשב"ג דאמר ימכר כולו לעובד כוכבים חוץ מדמי יין נסך שבו אלל ודאי צתרא דאהדריה אביי קאמר הכי וגם פירש רש"י לקמן צההיא דאגרדמיס דמיירי צהחזירו עובד כוכבים לחצית דאי ס"ד דהחזירו ישראל לחצית והאי דקא אסר ליה לכוליה היינו משום ההוא פורתא דאיערב א"כ מאי פריך מינה לרבא לימא ליה אגא דאמרי כרשב"ג דאמר לקמן ימכר חוץ מדמי יין נסך שבו (א) וקיימא לן הלכתא כוותיה ועוד פ"י רש"י דאמר להו רבא טרוק גלי שהיה ממירא מרב הונא שלא יקפחנו בהלכות על דבר מחלוקתו על רב הונא לגביה ובעי מיניה כי האי גוונא כו' ותשובות יש על גירסא זו ופירושה חדא שהיה לו להקדים ההוא עובדא לעובדי דצמייקת כיון שעל ידו חזר בו רבא דבר מינה הוה שיאמר רבא טרוק גלי שלא יבא רב הונא החולק עליו להתווכח עמו כי אע"פ שחזר בו מ"מ היה לו לשמוע מה יאמר ועוד דה"ל למימר אפי"ה על לגביה כלומר דחק וכנס ועוד קשיא לשון דלא ליתו אינשי ולטרדן דה"ל למימר דלא ליתו האי

גברא ולטרדן ועוד מי כסיפא ליה מילתא לומר טעימי צהדיא וחזר אני בו הרי זכמה מקומות (א) מלינו שהיה אומר דברים שאמרתי לפניכם טעות הן זכדי ועוד מה שפירש אגרדמיס דמיירי צהחזירו עובד כוכבים דאי צהחזירו ישראל לימא ליה אגא דאמרי כרשב"ג ומאי הוה משני ליה הא רשב"ג לא שרי דמי יין נסך שבו ואיהו שרא הכל ועוד מאי הוה מותיב ליה מההיא דאגרדמיס לישני ליה שאני התם דהחזירו עובד כוכבים ואילו רבא שרא צהחזירו ישראל ועוד דמשמע מתוך פירושו (א) צהחזירו עובד כוכבים ונאסר משום ההוא דחשיבא ליה כמגע וצתוספתא תניא מפני שטיפת יין אסורא ואוסרת בכל שהוא אלמא משמע צהאיסור צא מחמת הטיפה ההוא שאלו נסך רבא לזבוגי לעובדי כוכבים אפי' ליין המשוכשך משום דשכשוך גרוע הוא שלא נתכוון לשכשך לניסוך אלל לשאול אם יש שם יין וכיון שנתערב נתבטל שם לגמרי והא דאסר רשב"ג צפקת צתרא [קמן ע"ג]. לכל הפחות דמי היין היינו דוקא בטמא יינם דחמרי טפי ואינו נתבטל בתערובתו אלל כאלו זה המשוכשך אין בו כוונת ניסוך ואיפלוג עליה רב הונא זר חנינא ורב הונא זר ר"נ ואסרי דמדמו ליה להאי יין נסך המשוכשך לפלוגתא (א) דרשב"ג ורבנן (א) דאגרדמיס דאיתותב רבא מינה וה"ג בספריים ישנים וה"ג א"ל אסור אף בהנאה. שחזר בו: והאמר הוא דאמר כו'. דקא שרית לזבוגי לעובדי כוכבים: דמי דההוא חמרא. דהוא בדולגא מי אמרינן מודיענא ציה דזכרין להולין דמיו לים המלח ודמי שאל היין שזכצית מותר. ומשום כיסופא קאמר הכי אלל איהו כוליה שרי: כי אחאי לפומבדיתא. האי מעשה היה מקמי הך דאיקלע רב הונא למחוזא: אקפן נחמני. הקיפני אביי בשמועות של אמוראים ובמשניות לחלוק עלי ולאסור כל יין החצית: והוא עובדא צטבריא ואסר ר' יוחנן. ה"ג אמרי ליה לפי שאינן בני תורה. ה"ה דאסר שמחאל וכי יוחנן לבני טבריא והרדעי לאו משום דאסור אלל אחמורי אחמירו עלייהו לפי שאינן בני תורה: ואמר לי. אביי טבריא והרדעי כו' חממי: אגרדמיס. אדם הממונה לשמור המדות בזמנות המלך שלא יסקרו בהם וטועם היין ונעשה סקור צניהם. אגרדמיס גרסינן צמ"ס. בתורת ההיט' אמרינן איפת דקד והין דקד יהיה לכס"ה מנה לך אגרדמיס על ככה: שקדח צמייקת. שקדח את מגופת החצית צמייקת והעלה את היין דרך המייקת והוא קנה חלול המוילא ומעלה היין עד פיו וטועמו: או טעעם מן הכוס והחזירו. עובד כוכבים חצית: מאי לאו בהנאה. ואע"ג דשאל בזכוונת ניסוך הוה האי מגע. ולא יתכן לומר והחזירו ישראל חצית ומיהו תיובתיה האי דקאסר ליה לכולה חצית משום האי דאיערב ציה דא"כ אמאי הוה תיובתא לימא ליה אגא דאמרי כרשב"ג דאמר לקמן (ע"ג). ימכר כולו חוץ מדמי יין נסך שבו דקיימא לן [גס] הלכתא כוותיה: ולאיני ימכר. כי היכי דקתני סיפא: הרס. משוגע ובעל מריבות וממרה לעשות שלא בזכוונה: ימכר. דהואיל דקצר של שמן היה ליכא למיגור שמה נתכוין לנסך אלל קדח צמייקת דידע דיין הוא חיישינן שמה ניסך לעבודת כוכבים:

מיימר
המשוכשכת ואפילו החזירו ישראל נמי אסור לכך פירש ר"י שריה רבא לזבוגי לעובדי כוכבים אפי' ליין המשוכשך משום דשכשוך גרוע הוא שלא נתכוון לשכשך לניסוך אלל לשאול אם יש שם יין וכיון שנתערב נתבטל שם לגמרי והא דאסר רשב"ג צפקת צתרא [קמן ע"ג]. לכל הפחות דמי היין היינו דוקא בטמא יינם דחמרי טפי ואינו נתבטל בתערובתו אלל כאלו זה המשוכשך אין בו כוונת ניסוך ואיפלוג עליה רב הונא זר חנינא ורב הונא זר ר"נ ואסרי דמדמו ליה להאי יין נסך המשוכשך לפלוגתא (א) דרשב"ג ורבנן (א) דאגרדמיס דאיתותב רבא מינה וה"ג בספריים ישנים וה"ג א"ל אסור אף בהנאה. שחזר בו: והאמר הוא דאמר כו'. דקא שרית לזבוגי לעובדי כוכבים: דמי דההוא חמרא. דהוא בדולגא מי אמרינן מודיענא ציה דזכרין להולין דמיו לים המלח ודמי שאל היין שזכצית מותר. ומשום כיסופא קאמר הכי אלל איהו כוליה שרי: כי אחאי לפומבדיתא. האי מעשה היה מקמי הך דאיקלע רב הונא למחוזא: אקפן נחמני. הקיפני אביי בשמועות של אמוראים ובמשניות לחלוק עלי ולאסור כל יין החצית: והוא עובדא צטבריא ואסר ר' יוחנן. ה"ג אמרי ליה לפי שאינן בני תורה. ה"ה דאסר שמחאל וכי יוחנן לבני טבריא והרדעי לאו משום דאסור אלל אחמורי אחמירו עלייהו לפי שאינן בני תורה: ואמר לי. אביי טבריא והרדעי כו' חממי: אגרדמיס. אדם הממונה לשמור המדות בזמנות המלך שלא יסקרו בהם וטועם היין ונעשה סקור צניהם. אגרדמיס גרסינן צמ"ס. בתורת ההיט' אמרינן איפת דקד והין דקד יהיה לכס"ה מנה לך אגרדמיס על ככה: שקדח צמייקת. שקדח את מגופת החצית צמייקת והעלה את היין דרך המייקת והוא קנה חלול המוילא ומעלה היין עד פיו וטועמו: או טעעם מן הכוס והחזירו. עובד כוכבים חצית: מאי לאו בהנאה. ואע"ג דשאל בזכוונת ניסוך הוה האי מגע. ולא יתכן לומר והחזירו ישראל חצית ומיהו תיובתיה האי דקאסר ליה לכולה חצית משום האי דאיערב ציה דא"כ אמאי הוה תיובתא לימא ליה אגא דאמרי כרשב"ג דאמר לקמן (ע"ג). ימכר כולו חוץ מדמי יין נסך שבו דקיימא לן [גס] הלכתא כוותיה: ולאיני ימכר. כי היכי דקתני סיפא: הרס. משוגע ובעל מריבות וממרה לעשות שלא בזכוונה: ימכר. דהואיל דקצר של שמן היה ליכא למיגור שמה נתכוין לנסך אלל קדח צמייקת דידע דיין הוא חיישינן שמה ניסך לעבודת כוכבים:

עב א מיי פ"ב מהל
מאלות אסורות
הלכה א סגג לאוין קמח
טוש"ע י"ד פ"י קבד סעיף
י"ב
עב ב מיי שם הלכה טו
טוש"ע שם סעיף לא:
עב ג מיי שם הלכה
טוש"ע שם סעיף י"ב:

(א) [מספ"י פ"ח ה"ב],
(ב) [מספ"י שם ממתי
ברשא], (ג) [קדושי סוף
פירש ט], (ד) [ויקרא י"ג],
(ה) [שבת סג: וסס נטמן],
(ו) דרשב"ג ורבנן ולמתי,
דאגרדמיס כ"ל. מהר"ם,

הגהות הב"ח
(א) גמ' טרוק גלי דלא
ליתי אינש וליטרדן על
לגביה: (ב) רש"י ד"ה על
ו'י' ששיכשך עובד
כוכבים: (ג) תוס' ד"ה
איקלע וכו' כי אמרי אגא
לזכרין דקיימא (ד) בא"ד
לן הלכתא: (ה) בא"ד
דמשמע מתוך פ"י
כשהחזירו עובד כוכבים
נאסר מטעם: (ו) בא"ד
ורבנן ולאגרדמיס
דאימותב רבא מינה וה"ג
בספריים ישנים איקלע
כ"ל ו'י' ומתי וה"ג נמחק:
(ז) בא"ד ועל ידי מעשים
שאמתי כן וכו' בטמא יינם
פסקי לקמן וכו' בדרקתני
במסופתא: (ח) בא"ד אף
דמי ההוא חמרא
כפירשית: (ט) ד"ה
שקדח וכו' מגופת החצית
במייקת והעלה:
(י) בא"ד למדדו בקנה.
י"ב לעיל דף ט:
(יא) בא"ד התיבתא כ"ל.
י"ג לקמן דף ט: